

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 90.221.111.003			נהלי אג"מ
מספר: 220.010.16	תת-פרק: יס"מ, טרור והפס"ד	פרק: שיטור וקהילה	
שם: הפעלה ושימוש בפריטי גז מדמיע			תאריך פרסום: 31/12/2024
			תאריך תחילה: 31/12/2024
			תאריך ביטול: [תאריך סיום תוקף]
			נוסח: 3

1. כללי

- א. משטרת ישראל נדרשת במסגרת מילוי תפקידה על פי חוק, לשמור על הסדר הציבורי, ביטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על זכויות היסוד של הפרט.
- ב. במסגרת זו מתמודדת מ"י מעת לעת עם אירועי הפרות סדר הפוגעים בסדר הציבורי במתארים, בהיקף וברמות חומרה משתנות.
- ג. במסגרת טיפול משטרת ישראל בהשלטת סדר ציבורי ופיזור הפגנות קיימת אפשרות לשימוש באמצעים המכילים גז מדמיע לפיזור המון והרחקת מתפרעים.

2. הבסיס החוקי ונהלים רלוונטיים

א. הוראות החוק

- (1) חוק העונשין (תשל"ז, 1977).
- (2) חוק סדר הדין הפלילי - סמכויות אכיפה/מעצרים (תשנ"ו, 1996).
- (3) פקודת המשטרה (תשל"א, 1971).
- (4) פקודת סדר הדין הפלילי (תשכ"ט, 1969).

ב. נהלים

- (1) נוהל אג"מ מס' 220.010.10 - הטיפול המשטירתי בהפרות סדר.
- (2) נוהל אג"מ מס' 220.010.11 - שימוש באמצעים בהפרות סדר.

ג. מדרגים

- (1) שימוש בגז מדמיע ייעשה בהתאם לטבלת המדרגים בתרחישי הפרות סדר במדרג ד'.

(2) להלן פירוט מדרגי הפס"ד:

(א) מדרג א' – הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי:

- (1) אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון ואינה מלווה בהפרות סדר.
- (2) אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה) אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.
- (3) משמרת מחאה שאינה כרוכה בהפרות סדר.

(ב) מדרג ב' – הפרת סדר ציבורי ואי ציות להוראות המשטרה:

קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך אי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי או בהפעלת התנגדות לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

(ג) מדרג ג' – הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנגדות אלימה:

הפגנות הכרוכות בהתנגדות אלימה תוך אי ציות להוראות השוטרים הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:

- (1) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק לרכוש.
- (2) המפגינים מתנהגים באלימות בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטירי הפועל לפיזור ההפגנה.
- (3) המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק לרכוש.
- (4) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים או חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

(ד) מדרג ד' – הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנהגות אלימה קשה:

המפגינים מתנהגים כמפורט במדרג ג' כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה הם עושים בנוסף שימוש באמצעים וחפצים שונים כנגד כוחות המשטרה.

ה) השימוש באמצעים ייעשה על פי טבלת המדרגים המפורטת להלן:

מדרג הפס"ד	אמצעים	סמכות מאשרת
מדרג א' הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי	ללא שימוש בכוח ובאמצעים	---
מדרג ב' קיימת הפרה של הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי	שימוש בכוח	מפקד האירוע
	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"ס מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ג' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר, פיזור מערכת אקוסטית 'צעקה' רימון הלם סוסים / פרשים מכת"ז (מים, צבע, בואש, ערפל פלפל) 'אביב' 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"ס מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ד' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה קשה וחמורה הכוללת שימוש בחפצים ובאמצעים שונים מצד מפירי הסדר כלפי כוחות המשטרה או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> כדור 40 מ"מ ספוג מכת"ז – נוזל פלפל גז מדמיע (רימון גז ידני, כדור גז 1.5 לסוגיו) מדוכה רב קנית 'ונוס' רחפן מטיל קפסולות גז 	מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו

הערות למדרגי הפס"ד:

- (1) השימוש באמצעים ייעשה בהתאם לשיקולים מקצועיים ומבצעיים.
- (2) שימוש באמצעים ייעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות על מנת למנוע סיכון מיותר.
- (3) יש לבחון את התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר, תוך התייחסות ספציפית לתכונות של כל אמצעי.
- (4) יש להימנע ככל הניתן משימוש באמצעי כלפי אוכלוסיות מיוחדות כגון: ילדים, נשים הנחזות בהיריון, קשישים וכיו"ב.
- (5) במסכת השיקולים יילקח בחשבון מיקום ההפגנה – סביבת בית חולים, בית ספר, מקומות קדושים, מוסדות שלטון, צירי גישה וכד'.
- (6) הפעלת אמצעים תיעשה על ידי מי שהוסמך לכך תוך הכרת הנהלים הרלוונטיים.

3. תחומי אחריות

- א. אגף המבצעים – אחריות מטה כוללת לבניין הכוח של מ"י בתחום הפרות הסדר הכוללת כתיבת תורת הפעלה, נהלים, הנחיה מקצועית, קביעת רמת ההכשרה, אימוני שמירת כשירות, אמצעים, פיקוח ובקרה.
- ב. אגף ההדרכה – אחריות כוללת לתחום ההדרכה, ההכשרה והאימונים במשטרת ישראל.
- ג. מג"ב – אחריות ביצוע הכשרות ואימונים בתחום הפרות הסדר.
- ד. את"ל – אחריות לניהול מלאי ותחזוקת צל"ם תחמושת אלפ"ה.
- ה. קרפ"ר – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים בהיבטי רפואה.
- ו. יועמ"ש – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים בהיבטי ייעוץ משפטי.
- ז. בטיחות – אחריות הנחייה ודגשי בטיחות.
- ח. מחוזות – אחריות הפעלת הכוח והאמצעים בתחומן.

4. תיאור האמצעים

במשטרת ישראל קיימים 2 קבוצות אמצעים המכילים גז מדמיע:

- א. רימוני גז מדמיע - רימון גז מקפץ דגם 923, רימון גז מתפצל דגם 606. רימון גז מקפץ דגם 923 ניתן להטילו בצורה ידנית בלבד. רימון גז מתפצל דגם 606 ניתן להטילו בצורה ידנית ובנוסף גם לבצע ירי מרובה ייעודי עם מדוכה ותחמיש.
- ב. כדורי גז מדמיע - כדור גז לא מתפצל דגם 323 אשר נורה באמצעות רובה ייעודי. כדור גז מתפצל ל-3 דגם 3233 אשר נורה באמצעות רובה ייעודי. כדור גז מתפצל ל-5 דגם 3235 אשר נורה באמצעות רובה ייעודי.
- ג. כדורי גז מדמיע למדוכה רב קנית מסוג 'וונום' - שימוש באמצעי זה יהיה בהתאם לנוהל אג"ם מס' 220.010.17 - נוהל הפעלה ושימוש במדוכה רב קנית 'וונום'.

5. הפעלת האמצעים

א. רימוני גז מדמיע

- (1) במשטרת ישראל קיימים 2 סוגים של רימוני גז – רימון גז מקפץ דגם 923 הניתן להטלה ידנית בלבד ורימון גז מתפצל ל-3 דגם 606 אותו ניתן להטיל ידנית או לבצע ירי באמצעות רובה ייעודי עם מדוכה ותחמיש.
- (2) הטלה ידנית - שימוש ברימוני גז בהטלה ידנית יכול להתבצע בכל תצורה ובכל טווח בהתאם למדרג ההפעלה ובהתאם ליכולת המפעיל להטיל את הרימון ידנית.
- (3) ירי רימון גז מדמיע - שימוש ברימון גז מתפצל ל-3 באמצעות רובה גז ייעודי עם מדוכה ותחמיש יתבצע **ממצב נייח ובכינון עקיף בלבד**.
- טווח ההפעלה היעיל בזווית של כ-45 מעלות לרימון גז מתפצל הוא כ-60 מטר.
- (4) הטלה או ירי של רימון גז לסוגיו **לא ייעשו לתוך מבנים סגורים**.
- (5) השימוש ייעשה לאחר בחינת כיווני הרוח ובכל מקרה עם כיוון הרוח מחשש להגעת גז מדמיע לעבר כוחות המשטרה או מקומות שלא הייתה כוונת שימוש.

ב. כדורי גז מדמיע

- 1) במשטרת ישראל קיימים 3 סוגים של כדורי גז – כדור גז רגיל דגם 323, כדור גז מתפצל ל-3 דגם 3233, כדור גז מתפצל ל-5 דגם 3235.
- 2) ירי של כדורי גז מדמיע לא מתפצל/מתפצל ל-3/מתפצל ל-5 מתבצע באמצעות רובה ייעודי (רובה גז דיפסק, רובה גז פדרל, רובה גז תופי – בקוטר 37 מ"מ) לטווחים משתנים.
- 3) טווחי הפעלה כדורי גז מדמיע בזווית של כ-45 מעלות:
 - א) כדור גז רגיל דגם 323 – כ-130 מטר.
 - ב) כדור גז מתפצל ל-3 דגם 3233 – כ-100 מטר.
 - ג) כדור גז מתפצל ל-5 דגם 3235 – כ-70 מטר.
- 4) **ירי של כדורי גז מדמיע לסוגיו יתבצע ממצב נייח ובכינון עקיף בלבד.**
- 5) ירי של כדורי גז מדמיע לסוגיו **לא יתבצע לתוך מבנים סגורים.**
- 6) השימוש ייעשה לאחר בחינת כיווני הרוח ובכל מקרה עם כיוון הרוח מחשש להגעת גז מדמיע לעבר כוחות המשטרה או מקומות שלא הייתה כוונת שימוש.

6. תיעוד ודיווח

- א. תיעוד ודיווח שימוש בגז מדמיע לסוגיו יתבצע באמצעות מערכת הדיווח המשטרתית בשירת הסירנה.
- ב. יש למלא דוח שימוש באמצעי אשר יפרט את הפעילות המבצעית ויכלול את הפרטים האלה: תאריך, שעה, מקום, מס' אירוע, נסיבות האירוע, מס' משוער של מפגינים, סמכות מאשרת להפעלת האמצעי, האם נפגעו אנשים וכל פרט רלוונטי אחר.
- ג. אירועים חריגים ידווחו מידית לרמה הממונה במחוז ולרמה הארצית.

7. הכשרה

- א. שימוש באמצעים המכילים גז מדמיע ייעשה על ידי שוטר שעבר הכשרה להפעלת אמצעים לפיזור הפגנות ("מפעיל אלפ"ה - רימון הלם וגז מדמיע") על ידי מדריכי בט"פ/הפס"ד שהוסמכו לכך.
- ב. ההכשרה תתבסס על פי תיק היסוד של ביה"ס החיילי מג"ב.
- ג. שוטר שהוסמך ועבר בהצלחה את ההכשרה יקודד בקוד 7.

8. אימוני שמירת כשירות

- א. אימוני שמירת כשירות להפעלת אמצעי אלפ"ה (הלם וגז) יתבצעו עד שנה מיום ביצוע ההכשרה או אימון שמירת הכשירות, האחרון מבניהם.
- ב. אימון שמירת הכשירות יבוצע באמצעות לומדת שמירת כשירות אלפ"ה.
- ג. שוטר שעבר אימון ריענון יקודד בקוד 49.

9. בטיחות

- א. שימוש ברימוני גז מדמיע או כדורי גז מדמיע יהיה בפריטים שאושרו לשימוש במשטרת ישראל.
- ב. כדורי גז מדמיע - אין לגעת בתרמיל של כדור גז מדמיע ביד חשופה לאחר ירי מחשש לכוויה.

ג. רימוני גז מדמיע - אין להחזיר ניצרה לרימון גז מדמיע לאחר הוצאתה.

ד. רימון גז מדמיע דגם 606

1) הכנסת רימון גז מדמיע למדוכה תיעשה תוך הכנסת מנוף הרימון דרך התפס לאבטחת המנוף המיועד לכך.

2) יש לבצע כיפוף קל של המנוף ושליפת הנצרה (לקראת הירי בלבד) למניעת נפילת הרימון בזמן תנועה.

3) תנועה עם רובה ורימון בקנה תיעשה כשהקנה כלפי מעלה למניעת נפילת הרימון החוצה.